

Høring av forslag til forvaltningstiltak for høsting av hummer.

*Johanna Bjånes Marcussen, Terje van der Meeren, Gro van der Meeren, Tonje Knutsen
Sørdalen, Halvor Knutsen, Alf Ring Kleiven og Fabian Zimmermann*

Havforskningsinstituttet
2026

Høringsuttaalelse – forslag til forvaltningstiltak for høsting av hummer.

Havforskningsinstituttet (HI) viser til Fiskeridirektoratets høring av forslag til forvaltningstiltak for høsting av hummer, med høringsfrist 28. august 2026.

Havforskningsinstituttet leverte bestilte råd til Fiskeridirektoratet vedrørende flere av tiltakspunktene i 2024 (Kleiven mfl. 2024).

Ny målemetode og mål.

Endring av målemetode fra totallengde til ryggskjoldlengde vil gi et mer stabilt mål metodisk og speile biologien bedre, samt bedre dyrevelferden ved å redusere håndteringstiden (Kleiven mfl. 2024). Konverteringen av dagens minstemål på 250 mm totallengde til 90 mm ryggskjoldlengde vil gi en marginal reduksjon i fangstene.

HIs analyser viser at det er få hummer over denne størrelsen både på Vestlandet og i Skagerrak, mens andelen store individ øker i fredningsområdene. Et nasjonalt maksimalmål på 115 mm vil bidra til en bredere størrelsessammensetning i bestanden. Dette vil være viktig for å sikre at det også er nok store hanner som er det foretrukne valget til store hunner (Sørdalen mfl., 2018). Store hunner har i dag delvis beskyttelse gjennom fredning av rognhummer, men det er også behov for å sikre at det er nok store hanner, som i dag har svak beskyttelse.

Konsekvensene for fangstuttaket er beskjedne: HIs beregninger anslår en fangstreduksjon på om lag 7 % på Vestlandet ved innføring av 115 mm maksimalmål. Dersom Fiskeridirektoratet ønsker en raskere og større effekt på størrelsessammensetningen i bestanden, har vi estimert at en ytterligere reduksjon av maksimalmålet til 110 mm eller 100 mm ryggskjoldlengde vil gi en fangstreduksjon på henholdsvis om lag 6 % og 32 % i Skagerrak, og 3 % og 32 % på Vestlandet. For å sikre forvaltningsmålet om at 10 % av fangstene skal være over 32 cm totallengde kan en reduksjon av maksimalmålet være nødvendig så lenge det ikke er uttaksbegrensninger i hummerfisket.

Avgrensning av høsting med inntil 100 teiner til manntallsførte fiskere.

Forslaget om å presisere at det kun er manntallsførte fiskere som høster med merkeregistrert fartøy til omsetning som kan høste hummer med inntil 100 teiner, er primært et kontroll- og forvaltningsspørsmål som ligger utenfor HIs faglige mandat. HI støtter likevel presiseringen fordi god kontroll og etterlevelse er en forutsetning for at de biologiske tiltakene i forslaget skal virke etter hensikten. Videre har HI hatt utfordringer i utvalgsundersøkelser ved at flere som har meldt seg på som yrkesfisker men ikke fisker med merkeregistrert fartøy og derfor skulle vært påmeldt som fritidsfiske. Forslaget til presisering bør derfor også integreres i påmeldingssystemet slik at man sikrer at det kun er manntallsførte fiskere som fisker med merkeregistrert fartøy som meldes på i kategorien yrkesfisker i påmeldingssystemet.

Innspill til dybdegrense for krabbeteiner.

Innføring av en dybdegrense for fiske med krabbeteiner i hummerfredningstiden vil være et godt tiltak for å redusere bifangst av hummer. Telemetristudier av hummer i etablerte hummerfredningsområder i Skagerrak (Moland mfl. 2011) viste at hummeren beveger seg mellom ulike dyp gjennom året, og at den i stor grad oppsøker grunne områder når sjøtemperaturen er høy. Dette innebærer at hummeren er mest tilgjengelig for krabbeteiner satt på grunt vann nettopp i de varmeste periodene, som gjerne sammenfaller med sensommeren og tiden før sesongstart. Hummeren er også mest aktiv (og fangbar) når vanntemperaturen stiger. Kleiven mfl. (2017) viste at fangstraten av hummer i månedsskiftet august-september var høyest mellom 12-14 meters dyp. En dybdegrense vil derfor ha størst effekt i denne varme perioden av fredningstiden, mens behovet trolig er mindre om vinteren når hummeren i større grad oppholder seg dypere og har et lavere aktivitetsnivå. Videre kan en dybdegrense bidra til en reduksjon i redskapstap med påfølgende spøkelsesfiske. Propellkutt er en viktig årsak til redskapstap. I grunnere, innaskjærs, områder med høy båttrafikk er det forventelig høyere risiko for interaksjon mellom fiskeredskaper og båter. Dette er basert på lokalkunnskap innhentet gjennom spøkelsesfiskeprosjektet. HI har omfattende data på tapte fiskeredskaper og det kan vurderes, hvis ønskelig, å analysere data opp mot dette spørsmålet. HI har ikke i denne omgang gjennomført egne analyser av hvilke konkrete dyp og områder en slik grense bør gjelde for, men bidrar gjerne med faglige innspill dersom Fiskeridirektoratet går videre med en konkret grense.

Behov for en bredere gjennomgang av hummerforvaltningen.

HI understreker, som påpekt i rapporten fra 2024 og Marcussen mfl., 2025, at endret målemetode og justerte minste- og maksimalmål bare er ett av flere tiltak som bør vurderes for å bedre tilstanden til hummerbestanden i Norge. Fritidsfisket tar ut betydelig mer hummer enn det som fremstår av den offisielle fangststatistikken, som kun omfatter lovlig omsatt hummer. HI støtter Fiskeridirektoratets vurdering av at det er behov for en bredere gjennomgang av hummerforvaltningen, med tydeligere forvaltningsmål og en samlet vurdering av bestandsstatus, og bidrar gjerne i et slikt arbeid.

Referanser.

Kleiven, A.R., Moland, E., Sørдалen, T.K., Espeland, S.H., van der Meeren, G. 2017. Evaluering av effekten av forvaltningstiltak på hummer og forslag til tiltak. Rapport fra Havforskningen Nr. 15-2017.

Kleiven, A. R., Marcussen, J. B., Sørдалen, T. K., van der Meeren, T., Agnalt, A. L., & van der Meeren, G. I. (2024). Ny målemetode for hummar. Rapport fra Havforskningen; 22-2024. <https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2024-22>

Marcussen, J. B., Zimmermann, F., Lyle, J. M., & Kleiven, A. R. (2025). Recreational survey data indicates decades of overfishing of European lobster (*Homarus gammarus*). *Reviews in Fish Biology and Fisheries*, 35(4), 2025-2040.

Moland, E., Olsen, E. M., Knutsen, H., Knutsen, J. A., Enersen, S. E., André, C., & Stenseth, N. C. (2011). Activity patterns of wild European lobster *Homarus gammarus* in coastal marine reserves: implications for future reserve design. *Marine Ecology Progress Series*, 429, 197-207.

Sørдалen, T. K. mfl. (2018): Harvesting changes mating behavior in European lobster. *Evolutionary Applications* 11(6): 963977.